

New York Times bestseleris nr. 1

ACHILO GIESMĖ

ORANGE
PRIZE FOR
FICTION

ROMANAS

MADÉLINE MILLER

baltos lankos

Madeline Miller

Achilo giesmė

romanas

Iš anglų kalbos vertė Adonė Mitkevičienė

baltos lankos

1 skyrius

MANO TĒVAS – KARALIUS, KARALIŲ SŪNUS. KAIP DAUGUMA iš mūsų, kresnas ir petingas, sudėtas it jautis. Vedė mano motiną vos sulaukusią keturiolikos, žynei prisiekus, kad ji vaisinga. Motina buvo derama pora – vienturtė, vadinasi, vyras paveldės jos tėvo turtus.

Iki pat vedybų jis nesužinojo, kad ji kvailutė. Nuotakos tėvas iki ceremonijos skrupulingai slėpė ją po šydu, o mano tėvas neprieštaravo. Jei paaiškės, kad ji bjauri, visada apstu vergių ir patarnaujančių berniukų. Pasakota, kad galiausiai pakėlus šydą motina nusišypsojo. Taip visi suprato, kad jai trūksta vieno šulo. Nuotakos nesišypso.

Gimusį mane, berniuką, tėvas išplėšė jai iš rankų ir perdavė žindyvei. Pribuvėja iš gailėsčio vietoj manęs pakišo motinai pagalvę. Toji ją apsikabino. Atrodo, nė nepastebėjo skirtumo.

Manimi greitai nusivylė – buvau mažutis, smulkutis. Negreitas. Nestiprus. Nedainingas. Geriausia, ką buvo galima apie mane pasakyti – bent jau nepuolė ligos. Bendraamžius kankinę peršalimai ir diegliai mane lenkė. Tačiau tėvui tai tik sukėlė įtarimų. Gal mane sukeitė, gal aš ne žmogus? Žvelgdamas į mane raukydavosi. Jam dėbsant man imdavo drebėti rankos. O motina gerdama vyną apsilaistydavo.

MAN PENKERI. Ateina tėvo eilė rengti žaidynes. Susirenka vyrai net iš Tesalijos ir Spartos, o mūsų lobynas lūžta nuo jų aukso. Šimtas tarnų dvidešimt dienų lygina lenktynių taką, renka nuo jo akmenis. Tėvas pasišovęs surengti puikiausias savo kartos žaidynes.

Geriausiai menu bėgikus, jų riešuto spalvos kūnus, blizgančius nuo aliejaus, saulės nutviekstame take. Būryje mirga peitingi vyrai, bebarzdžiai jaunuoliai ir berniukai, visų blaudzos tvirtos, raumeningos, it nulietos.

Nudobia jautį, paskutiniai jo kraujo lašai varva į dulkes ir tamsius bronzos dubenis. Mirtis jį pakerta žaibiškai – geras ženklas žaidynėms.

Bėgikai susirenka priešais pakylą, kur sėdime mudu su tėvu, supami dovanų laimėtojams. Auksinių taurių vynui maišyti, bronzinių trikojų, uosinių iečių brangiais geležiniais antgaliais. Tačiau svarbiausia dovana – mano rankose: ką tik nuskintų žalsvų lapų vainikas, kurį nykščiu nutryniau iki blizgesio. Tėvas davė jį man nenoromis. Raminasi, kad tik palaikysiu.

Jauniausieji bėgs pirmi ir nenustygdami ant smėlio laukia žyonio ženklo. Jie tik pradėjo sparčiai stypti, po stangria oda stirkso išsišovę kaulai. Tarp daugybės tamsių susitaršusių viršugalvių į akis krinta vienas šviesus. Pasilenkiu, kad geriau matyčiau. Plaukai spindi saulėje it medus, juose žėri auksinis karalaičio vainikas.

Jis žemesnis už kitus ir vis dar vaikiškai putlus. Ilgi plaukai, surišti odiniu raišteliu, tviska ant nuogos įdegusios nugaros. Berniukas atsigręžia. Veidas vyriškai rimtas.

Žyniui davus ženklą, jis šauna pro susispietusių vyresnių berniukų kūnus. Juda lengvai, rausvi kulnai švytruoja, tarsi ką lyžčiojantys liežuviai. Jis laimi.

Spoksau, kaip tėvas paima vainiką nuo mano kelių ir uždeda laimėtoju; jo plaukai tokie šviesūs, kad lapai atrodo beveik juodi. Ateina jo tėvas Pelėjas, šypsodamasis ir išdidus. Pelėjo karalystė mažesnė už mūsiškę, tačiau kalbama, kad jo žmona – deivė, o pavaldiniai jį myli. Tėvas pavydžiai jį stebi. Jo paties žmona paikšė, o sūnus lėtapėdis, negalintis lenktyniauti net su jauniausiais berniukais. Jis atsigręžia į mane.

– Toks turėtų būti sūnus.

Mano rankos tokios tuščios be vainiko. Žiūriu, kaip karalius Pelėjas apkabina sūnų. Matau, kaip berniukas išmeta vainiką į orą ir vėl sugauna. Juokiasi, o veide švyti pergalė.

DAUGIAU NE KAŽIN KĄ menu iš vaikystės, išskyrus padrikus vaizdus: soste besiraukanti tėvą, gražų mėgstamą žaislinį arkliuką, motiną pakrantėje, žvelgiančią į Egėjo jūrą. Galiausiai menu, kaip jos malonumui svaidau akmenėlius „varlyte“, *tekšt tekšt tekšt* – šokčioja jie vandens paviršiumi. Rodos, jai patinka stebėti, kaip sklinda ratilai, kol vandens paviršius vėl tampa it stiklas. O gal patinka pati jūra. Smilkinyje šviečia baltas ruoželis – randas, likęs nuo tada, kai tėvas trenkė kardo rankena. Kojų pirštai įsirausę slypi po smėliu. Stengiuosi jų neužkliudyti ieškodamas akmenėlių. Randu vieną ir sviedžiu. Džiaugiuosi, kad man sekasi. Tai vienintelis prisiminimas apie motiną, toks nuostabus, kad beveik neabejoju, jog išsigalvojau. Vargu ar tėvas būtų leidęs mudviem – savo paikam sūnui ir dar paikesnei žmonai – būti vieniems. Be to, kur mes? Neatpažįstu pajūrio, kranto linijos. Praėjo daug laiko.

2 skyrius

MAN LIEPĖ EITI PAS KARALIŲ. MENU, NEKENČIAU žingsniuoti begaline sosto mene. Jos priešakyje priklaupiau ant akmeninių grindų. Kai kurių karalių rūmuose naujienas porinantys pasiuntiniai klūpodavo ant kilimų. Mano tėvas nesiteikė tuo pasirūpinti.

– Karaliaus Tindarėjo duktė pagaliau pasirengusi tekėti, – tarė jis.

Žinojau tą vardą. Tindarėjas, Spartos karalius, valdė didžiuoles, derlingiausias pietines žemes, tokias, kokių troško mano tėvas. Girdėjau ir apie jo dukterį – kalbėta, kad ji gražiausia mūsų kraštų moteris. Sklido gandai, kad jos motiną Ledą prievarta paėmė pats dievų valdovas Dzeusas, virtęs gulbinu. Po devynių mėnesių Leda pagimdė dvi poras dvynių: Klitaimnestrą ir Kastorą, mirtingojo vyro vaikus, ir Helenę su Polideuku, spindinčius dieviškus gulbiukus. Tačiau dievai garsėjo kaip prasti tėvai, todėl auginti juos visus teko Tindarėjui.

Nieko neatsakiau tėvui. Tokie dalykai man nieko nereiškė.

Tėvas garsiai atsikrenkštė tylioje menėje.

– Ji praverstų mūsų šeimai. Keliuk ir paprašyk jos rankos.

Menėje daugiau nieko nebuvo, todėl tik jo ausys išgirdo mano išgąstingą alsavimą. Vis dėlto puikiai žinojau, kad geriau

apie savo nerimą nekalbėti. Tėvas žinojo, ką galėčiau pasakyti: man tik devyneri, esu neišvaizdus, neteikiantis vilčių, abejingas vedyboms.

Išvykome kitą rytą, apsikrovę dovanomis ir maistu kelionei. Mus lydėjo dailiausiais šarvais apsitaisę kariai. Beveik nepame- nu kelionės – vykome sausuma, neįspūdingomis vietovėmis. Vilkstinės priekyje keliaujantis tėvas žarstė naujus paliepimus raštininkams ir pasiuntiniams, siunčiamiems visomis krypti- mis. Nuleidęs akis žiūrėjau į odines vadeles ir nykščiu lyginau jų paviršių. Nesupratau, ką čia veikiu. Nesuvokiau, kaip ir daugum- mos tėvo veiksmų. Asilas lingavo, ir aš lingavau kartu, džiaug- damasis bent tokia pramoga.

Nebuvome pirmieji, atvykę pirštis Tindarėjo tvirtovėn. Ark- lidėse stovėjo daugybė žirgų ir mulų, visur zujo tarnai. Tėvas atrodė nepatenkintas mūsų sutiktuvėmis: mačiau, kaip mums skirtuose kambariuose susiraukęs lietė ugniakuro akmenį. Iš namų atsivežiau žaislą – arkliuką, kurio kojos galėjo judėti. Pa- kėliau vieną kanopą, tada kitą įsivaizduodamas, kad atjojau juo, ne asilu. Vienas karys manęs pagailėjo ir paskolino kauliukus. Ritinau juos ant grindų, kol iškrito abu šešetukai.

Galiausiai atėjo diena, kai tėvas įsakė mane išmaudyti ir su- šukuoti. Liepė persivilkti tuniką, tada dar kartą persirengti. Pa- klusau, nors neižvelgiau jokio auksu siuvinėtų violetinės ir pur- purinės tunikų skirtumo. Net negalėjau nuslėpti drebančių kelių. Tėvas, apžėlęs grėsminga juoda barzda, atrodė galingas ir rūstus. Jau paruošta stovėjo dovana Tindarėjui – kaldinta auksinė tau- rė, puošta Danajės istorija. Dzeusas suviliojo Danaję pasivertęs aukso lietumi, ir ji pagimdė jam Persėją, Gorgonės nugalėtoją, tik Herakliui nusileidžiantį didvyrį. Tėvas padavė taurę man.

– Nepadaryk mums gėdos, – tarė.

Didžiąją menę pirma išgirdau negu pamačiau. Tarp akmeninių sienų aidėjo daugybė balsų, tarškėjo taurės, žvangėjo šarvai. Triukšmui sumažinti tarnai atidarė langus, ant visų sienų iškabino išties prabangius kilimus. Niekad nebuvo rūmuose matęs tiek vyrų. Ne vyrų, mintyse pasitaisiau. Karalių.

Mus pakvietė priekin pasitarti ir pasodino ant suolų, uždengtų jaučių odomis. Tarnai pasitraukė šalin į šešėlius. Tėvas pirštais įsikibo man apykaklę, įspėdamas nesimuistyti.

Menėje tvyrojo grėsmė – gausybė karalaičių, karžygių ir karalių varžėsi dėl vieno laimikio, tačiau visi mokėjome dėtis išauklėti. Vienas po kito jaunuoliai prisistatė, puikuodamiesi žvilgančiais plaukais, dailiu stotu ir prašmatniai dažytais drabužiais. Daugelis iš jų buvo dievų sūnūs ar anūakai. Apie kiekvieno žygius buvo sudėta viena ar dvi, arba keletas dainų. Tindarėjas pasisveikino su kiekvienu, priėmė dovanas, kraunamas į šūsnį menės viduryje. Suteikė visiems žodį ir galimybę pasipiršti.

Už mano tėvą vyresnis buvo tik žmogus, atėjus eilei prisistatęs Filoktetu.

– Heraklio draugas, – sušnabždėjo vyras šalia mūsų.

Supratau jo žavėjimąsi. Heraklis buvo žymiausias iš didvyrų, o Filoktetas – artimiausias ir vienintelis gyvas jo bendražygis. Pražilęs, stambiais, gyslotais ir mikliais lankininko pirštais. Ir iš tiesų po akimirkos jis pakėlė didžiausią, kokį esu regėjęs, lanką iš nublizginto kukmedžio, liūto kailiu aptraukta rankena.

– Tai Heraklio lankas, – tarė Filoktetas. – Padovanojo man mirdamas.

Mūsų krašte lankas pašaipiai vadintas bailių ginklu. Tačiau šio lanko niekas nebūtų galėjęs taip pavadinti; pagalvojus, kokios jėgos reikia jam įtempti, visiems gniaužė kvapą.

Tada prisistatė kitas vyras dažytomis it moters akimis:

– Idomenėjas, Kretos karalius.

Jis buvo lieknas, o ilgi plaukai atsistojus nuvilnijo iki liemens. Jis įteikė retą geležinį dviašmenį kirvį.

– Mano tautos simbolis.

Jo judesiai priminė šokėjus, kurie patiko mano motinai.

Tada atėjo eilė Menelajui, Atrėjo sūnui, sėdinčiam prie nerangaus, į lokį panašaus brolio Agamemnono. Menelajo plaukai buvo stulbinamai raudoni, tarsi iš žaizdro ištraukta bronzos. Kūnas stiprus, kresnas, raumeningas ir energingas. Jis dovanojo prabangų dailiai dažytą audeklą.

– Nors puošmenų Helenei nereikia, – šypsodamasis pridūrė. Tai buvo gražūs žodžiai. Norėjau ir aš pasakyti ką nors protingo. Čia buvau vienintelis jaunesnis negu dvidešimties ir nebuvo dievų palikuonis. Galbūt šviesiaplaukis Pelėjo sūnus būtų puikus varžovas, pamaniau. Tačiau tėvas jo neatvežė pirštis.

Vyrai ėjo vienas po kito, ir jų vardai ėmė pintis man galvoje. Pažvelgiau į pakylą ir tik tada prie Tindarėjo pamačiau tris moteris su šydais. Spoksojau į baltą audinį ant jų veidų, tarsi būčiau galėjęs įžvelgti tai, ką jis slėpė. Tėvas norėjo, kad viena iš jų taptų mano žmona. Tris poras ant kelių ramiai sudėtų rankų puošė dailios apyrankės. Viena moteris buvo aukštesnė už kitas. Pamaniau išvydęs iš po jos šydo išsprūdusią tamsią garbaną. Prisiminiau, kad Helenė šviesiaplaukė, taigi čia ne ji. Nebesiklausiau karalių.

– Sveikas atvykęs, Menoitijau.

Krūptelėjau išgirdęs tėvo vardą. Tindarėjas žiūrėjo į mus.

– Užjaučiu dėl žmonos mirties.

– Mano žmona gyva, Tindarėjau. Tavo dukters rankos prašo mano sūnus.

Stojo tylą, apsvaigęs nuo daugybės į mane įsmeigtų akių priklaupiau.

– Tavo sūnus dar ne vyras, – Tindarėjo balsas suskambo ne-lyginti iš tolo. Jo tonas neperpratau.

– Jam ir nebūtina. Aš vienas atstoju du vyrus.

Taip šmaikštauti mėgo mano tauta. Tačiau čia niekas nesijuokė.

– Mat kaip, – atsiliepė Tindarėjas.

Akmeninės grindys gėlė kelius, tačiau nejudėjau. Buvau pripratęs klūpėti tėvo sosto menėje. Pirmąkart jaučiausi dėl to dėkingas.

Tėvo balsas vėl perskrodė tylą.

– Kiti atvežė bronzos ir vyno, aliejaus ir vilnos. Aš atvežiau aukso, ir tai tik trupinėlis iš mano izdo.

Rankose jčiau dailiąją taurę, liečiau ją puošiančias figūras: iš saulės spindulių išnyrantį Dzeusą, išsigandusią karalaitę ir jų aktą.

– Mes su dukra dėkojame už tokią vertingą, nors tau ir nereikšmingą dovaną.

Karaliai ėmė murmėti. Tėvas nesuprato pašaipos. Aš paraudau.

– Helenė taptų mano rūmų karaliene. Nes mano žmona, kaip tu gerai žinai, netinka jiems valdyti. Esu turtingesnis už visus šiuos jaunuolius, o mano žygdarbiai akivaizdūs.

– Maniau, jos rankos prašo tavo sūnus.

Pakėliau galvą išgirdęs naują balsą. Šis vyras dar nekalbėjo.

Jis ramiai sėdėjo ant suolo paskutinis eilėje, o garbanoti plaukai žvilgėjo ugniakuro šviesoje. Ant vienos kojos turėjo kreivą randą, siūlę ant tamsaus kūno, nuo kulno iki kelio apsivijusią blauzdos raumenį, slypinčią tunikos metamam šešėlyje. Tarsi būtų perrėžęs peilis, pamaniau, ar kas panašaus ir palikęs nelygius kraštus, kurių švelnumas nuslėpė randą palikusį įtūžį.

Tėvas įširdo.

– Laerto sūnau, nepamenu, kad būčiau prašęs tavo žodžio.

Vyras nusišypsojo.

– Neprašei, aš įsiterpiau. Tačiau tau nėra ko bijoti. Man Helenės nereikia. Kalbu tik kaip stebėtojas.

Mano akį patraukė nežymus judesys ant pakylės. Viena iš moterų po šydu krūptelėjo.

– Ką jis nori pasakyti? – susiraukė tėvas. – Jei Helenės jam nereikia, tai ko nori? Tegul vyksta atgal pas savo uolas ir ožkas.

Vyras kilstelėjo antakius, bet neištarė nė žodžio.

Tindarėjas irgi neįsižeidė.

– Jei sakai, kad jos rankos prašo tavo sūnus, tegul jis pats prisistato.

Net ir aš supratau, kad atėjo mano eilė kalbėti.

– Esu Patroklas, Menoitijo sūnus, – mano nelavintas balsas buvo aukštas ir šaižus. – Prašau Helenės rankos. Mano tėvas – karalius, karalių sūnus.

Neturėjau daugiau ko pasakyti. Tėvas manęs nepamokė, nesitikėjo, kad Tindarėjas suteiks man žodį. Atsistojau ir nunešęs taurę prie dovanų krūvos pastačiau, kad nenukristų. Apsisukęs grįžau prie suolo. Neapsigėdinau drebėdamas ar suklupeš, mano žodžiai nebuvo kvaili. Tačiau veidas liepsnojo iš gėdos. Žinojau, koks atrodau tiems vyrams.

Mane pamiršusi eilė pajudėjo toliau. Atėjo metas priklaupiti plačiapečiam vyrui, tikram galiūnui, pusantrą karto aukštesniam už mano tėvą. Jam už nugaros pora tarnų laikė didžiulį skydą. Šis atrodė tarsi jo apdaro dalis ir siekė nuo kulnų iki pat karūnos, joks paprastas vyras nebūtų jo panešęs. Jis nebuvo puošmena – apibraižyti, rantyti kraštai bylojo apie patirtus mūšius. Ajantas, Telamono sūnus, prisistatė milžinas. Kalbėjo tiesiai ir trumpai, sakėsi kilęs iš Dzeuso, o jo galingas stotas – nesibaigiančios prosenelio malonės įrodymas. Dovanojo dailiai išdrožtą medinę ietį. Geležinis jos antgalis spindėjo deglių šviesoje.

Pagalčiau atėjo randuotojo vyro eilė.

– Na, Laerto sūnau, – Tindarėjas atsisuko į jį. – Ką apie visa tai pasakys nesusidomėjęs stebėtojas?

Vyras atsilošė.

– Įdomu, kaip sutrukdysi Helenės rankos negavusiems paskelbti tau arba laimingajam jaunikiui karą? Matau pustuzinį vyrų, pasirengusių perkąsti vienas kitam gerklės.

– Panašu, kad tau linksma.

Vyras patraukė pečiais.

– Žmonių kvailybė man juokinga.

– Laerto sūnus mus niekina! – suriko milžinas Ajantas, sugniaužęs kumštį, didelį, kaip mano galva.

– Tikrai ne, Telamono sūnau.

– Tai ką turi omeny, Odisėjau? Nebetylėk, – Tindarėjo bal-
sas buvo aštrus.

Odisėjas vėl gūžtelėjo.

– Tavo sumanymas pavojingas, nors pelnei daug turtų ir šlovės. Kiekvienas iš šių vyrų vertas ją gauti ir tai žino. Lengvai neišsisuksi.

– Jau sakei tai man vienam.

Tėvas šalia manęs įsitempė. *Sąmokslas*. Ne jo vieno veide liepsnojo pyktis.

– Tai tiesa. Tačiau dabar siūlau tau išeitį, – jis iškėlė tuščias rankas. – Neatgabenau dovanos ir nesiekiu Helenės. Kaip minėta, esu uolų ir ožkų karalius. Jau sakiau tau, ko prašau už siūlomą išeitį.

– Pasakyk man išeitį ir gausi, ko nori.

Moterys ant pakylės ir vėl vos sujudėjo. Viena ranka palietė greta sėdinčiosios suknelę.

– Prašom. Manau, turime leisti nuspręsti Helenei, – Odisejas nutilo, leisdamas nuošti nepatikliam murmėjimui, nes moterų nuomonės tokiomis aplinkybėmis niekas neklausdavo. – Tada niekas negalės tau prikišti. Tačiau ji turi pasirinkti dabar, šią akimirką, kad niekas negalėtų pasakyti, jog pasitarė su tavimi ar pakluso tavo valiai. Ir dar, – iškėlė pirštą. – Prieš jai nusprendžiant visi čia susirinkę vyrai turi prisiekti pritarisį Helenės pasirinkimui ir ginsią jos vyrą nuo visų, kurie norėtų ją iš jo atimti.

Menėje kilo šurmulyš. *Priesaika?* Ir dėl tokios neįprastos išmonės, kad moteris pati rinktųsi vyrą? Visiems kilo įtarimų.

– Puiku, – Tindarėjas neįskaitoma veido išraiška atsisuko į moteris su šydais. – Helene, ar priimi šį pasiūlymą?

Jos balsas buvo žemas ir mielas, jis pasiekė visas menės kerteles.

– Taip.

Ji daugiau nieko nepasakė, tačiau pajutau, kaip mane supantiems vyrams per kūnus nubėgo šiurpulys. Net būdamas vaikas jį jutau ir stebėjausi šios moters galia – nors ją slėpė šydas, ji įaudrino visą menę. Visi prisiminėme gandus, kad jos oda

auksinė, akys tamsios ir spindi it glotnus obsidianas, į kurią išmainydavome alyvuoges. Tą akimirką ji buvo verta visų dovanų menės viduryje ir dar daugiau. Ji buvo verta mūsų gyvybių.

Tindarėjas linktelėjo.

– Tada skelbiu, kad taip ir bus. Visi, kurie nori prisiekti, teprisiekia dabar.

Išgirdau bambant keletą nepatenkintų balsų. Tačiau niekas neišėjo. Helenės balsas ir nuo jos alsavimo švelniai plazdantis šydas pavergė mus visus.

Tučtuojau pakviestas žynys prie aukuro atvedė baltą ožį. Tas gyvulys aukoti menėje tiko labiau už jautį, kurio kraujas galėjo aptaškyti akmenines grindis. Jis nusibaigė lengvai, ir žynys inde sumaišė tamsų jo kraują su kipariso pelenais iš aukuro. Dubuo garsiai sušnypstė nuščiuvusioje menėje.

– Tu pirmas.

Tindarėjas parodė Odisėją. Net devynmetis suprato, kad ta mintis puiki. Odisėjas pasirodė per daug gudrus. Mūsų nedarnios sąjungos neiširdavo tik tada, jei nė vienam iš sąjungininkų nebūdavo leidžiama tapti galingesniam už kitą. Pamačiau pasitenkinimo vypsnius karalių veiduose – Odisėjas ir pats neišvengs savo kilpos.

Odisėjas šyptelėjo puse lūpų.

– Be abejo, mielai.

Tačiau spėjau, kad tai netiesa. Mačiau, kaip per aukojimą jis atsilošė į šešėlį, tarsi būtų norėjęs likti nepastebėtas. Tačiau dabar pakilo ir prisitartino prie aukuro.

– Helene... – tiesdamas ranką žyniui stabtelėjo Odisėjas, – nepamiršk, kad prisiekiu iš draugiškumo, nes nesiekiu tavo rankos. Niekad sau neatleistum mane pasirinkusi.

Jis pokštavo, ir vienas kitas vyras prajuko. Visi žinojome, kad tokia gražuolė kaip Helenė vargu ar rinktųsi nederlingos Itakės valdovą.

Žynys kvietė mus vieną po kito prie aukuro, tepė riešus krauju su pelenais, susaistydamas tarsi grandinėmis. Paskui žynį progiesmiu ištariau priesaikos žodžius, iškelęs ranką, kad visi matytų.

Kai paskutinis vyras grįžo į savo vietą, Tindarėjas pakilo.

– Rinkis, mano dukra.

– Menelajas.

Helenė prabilo nė kiek nesudvejojusi ir apstulbino visus. Tikėjomės, kad lūkuriuos, abejos. Atsisukau į raudonplaukį vyrą, kuris atsistojo plačiai šypsodamasis. Džiūgaudamas pliaukštelėjo tylinčiam broliui per nugarą. Visi kiti supyko, nusivylė, netgi susikrimto. Tačiau nė vienas nesigriebė kardo; ant mūsų riešų ką tik nudžiūvo kraujas.

– Tebūnie taip, – pakilo ir Tindarėjas. – Džiaugiuosi priimdamas antrąjį Atrėjo sūnų į savo šeimą. Helenė bus tavo, kaip ir Klitaimnestra kadaise atiteko tavo godotinam broliui.

Jis davė ženklą aukščiausiai iš moterų, tarsi norėdamas, kad atsistotų. Toji nepakilo. Galbūt neišgirdo.

– O kaip trečioji mergina? – šuktelėjo nedidukas svečias, stovintis prie milžino Ajanto. – Tavo dukterėčia. Ar ji gali atitekti man?

Vyrai prapliupo juoktis, džiaugdami atlėgusia įtampa.

– Pavėlavai, Teukrai, – per triukšmą prabilo Odisėjas. – Ji pažadėta man.

Daugiau nieko nebeišgirdau. Tėvas stvėrė mane už peties ir piktai stumtelėjo nuo suolo.

– Mums čia nebėra ką veikti.

Tą patį vakarą susiruošėme namo, ir ant savo asilo sėdau smarkiai nusivylęs: man nebuvo leista net dirstelėti į dailųjį Helenės veidą.

Tėvas niekada nebeužsiminė apie šią kelionę, o grįžus patirti įvykiai keistai išsikraipė mano atmintyje. Kraujas ir priesaika, karalių pilna menė atrodė tolimi ir blankūs, tarsi dainiaus apdainuoti, o ne mano patirti. Ar iš tiesų buvau priklaupęs? Ir ką prisiekiau? Atrodė beprasmiška net svarstyti, kvaila ir neįtikėtina kaip sapnas įdienojus.